

Čtení na pokračování
Část šestá

Sotos Chondropoulos:

Svatý Nektarios - Svátý našeho století

Kapitola VIII - pokračování

Jednoho dne procházel kolem nejpožehnanější katedrály Boží moudrosti, přeměněné nyní Turky v mešitu. Když se zastavil a zahleděl na její vznešenost, začal pojednou plakat. Všechny týdny práce a tichého utrpení bez možnosti najít dostatek času pro svého Pána se nyní propojily s krásou a smutkem z pohledu na padlou Hagii Sofii, a vypadalo to, že si to vybralo daň v jeho pocitech. A jak tomu mnohdy bývá, kromě pořádného pláče a euforických pocitů z uvolnění, které nabízel, dostal Nektarios náhlý nápad. Přemýšlel o způsobu, jak by mohl i přes nedostatek času, sloužit Pánu, a současně šířit poklady pravoslavné víry mezi lidmi. V batohu, v němž měl své pozemské jmění, měl i tlustý sešit, kam si zapisoval různé verše z Bible či ze spisů svatých Otců. Onen nápad spočíval v tom, že vybere ty nejpůsobivější verše ze sešitu a napíše je na obaly od beden, do nichž dával tabák. Což by nejen upokojilo jeho touhu sloužit Pánu, ale zároveň cítil, že by to potěšilo i duši jeho babičky. „Výborně,“ řekl si sám pro sebe. „Kolik štěstí přinesou Pánova slova světu.“ S radostí se spěšně vydal na cestu domů a ve svém rozrušení si nevšiml, že se vracel tou nejhorší částí města. „Pozor, ty ... vždyť mě srazíš, ...“ Zakřičel kdosi, tak Nektarios chvátal. „Och, promiňte,“ odpověděl a pokračoval v cestě, a kupodivu se vrátil domů bezpečně.

Od té doby se nedočkavě těšil na ušetřený čas, v němž bude moci psát biblická přísloví na krabice ve skladu. Věděl, že díky tomu bude velmi šťastný a spokojený. Volný čas měl v noci, poté, co všichni odešli a obchod zůstal prázdný. Teprve pak mohl tajně psát přísloví. Kdykoliv to ušetřený čas dovoloval, byl zpravidla schopen dát stranou padesát až sto krabic, a pak s úctou a radostí psal: „Prokletí matky vyvrací základy.“ „Neříkej před Bohem, že tvoje dílo je čisté a bez vady.“ „Pokoř se před Hospodinem a on tě pozvedne.“ „Jestliže někdo touží být prvním, ať je posledním a služebníkem všech.“ „Abrahám řekl: jsem jen prach země.“ „Tím, že se Hospodin ponížil a stal se člověkem, ukázal, že pokora je tou nejlepší cestou k povýšení.“ „Pokud jsi úspěšný, nepovažuj se ještě za velkého.“ „Blahoslavení, kdo usilují o pokoj.“ ... atd.

Stejně rychle jako se otáčejí kola vozů, které jezdily kolem obchodu, tak rychle ubíhaly v té době dny a noci Nektariova života. Už se mu podařilo napsat

i opsat svou knížku přísloví na krabice sedmkrát, a tak je zcela přirozeně poznával srdcem. Jeho vzrušení vzrostlo natolik, že už svá přísloví nepsal pouze na krabice v obchodě, ale v nebeském nadšení je psal kamkoliv mohl. Díky této pokorné a oddané Nektariově zábavě se stala zvláštní věc, protože práce i prodej se zdvojnásobily. Obchod tak tak stíhal objednávky a pro Nektaria bylo stále obtížnější je doručovat. Nicméně to nějak zvládl a nestěžoval si.

Bohužel, tato nově získaná prosperita pro jeho šéfa neznamenal ani ten nejmenší rozdíl, a ačkoliv byl nyní bohatší, jako člověk se nestal ani příjemnějším ani šťastnějším.

Na město mezitím přišla zima se svým chladnějším počasím, nekonečnými dešti a nadbytkem sněhu, a Nektarios zjistil, že podcenil svoje materiální potřeby do té míry, že se jeho oblečení prakticky rozpadalo. Skrz děravé ponožky a boty bylo vidět prsty u nohou a on velmi trpěl. Nevěděl, co dělat. A tak jednoho dne sebral dostatek odvahy, aby s tím obtěžoval svého šéfa. Vešel do kanceláře, kde jeho nadřízený seděl a jedl svoji galaktoboureko¹. Když uslyšel Nektaria, vzhlédl a zabručel: „Co je?“

„Pane, odpusťte, že Vás ruším, ale nevím, co dělat; vidíte sám, že moje oblečení je úplně obnošené“ řekl Nektarios.

„Tak napiš svým rodičům a požádej je o výměnu.“

„Ale oni jsou chudí, pane, velmi chudí. Můj otec ...“

„Jdi, mám práci. Radši buď opatrný nebo Tě vyrazím.“

Skličžený a zraněný Nektarios odešel spát do svého kouta, ale jeho oči nedokázaly zadržet slzy, dokud jich neskanulo tolik, že byl jeho slaměný polštář celý mokrý. Až po dlouhé době se mu podařilo nějak usnout a měl děsivý sen. Zdálo se mu, že vidí svého milovaného Pána, Vševládce v osamělé oblasti na Balouki, a že se ho Pán ptá, proč pořád pláče. Ve snu vztáhl své ruce k Hospodinu, a pokoušel se k němu dostat blíže, aby mohl odpovědět, ale nebyl schopen říci ani slovo. Jeho úsilí dosáhnout k Pánu a mluvit s ním bylo tak zoufalé, až se jeho sen začal podobat spíše noční můře. Skončil, aniž by se mu to podařilo. Když Nektarios druhý den časně ráno vstával, našel kousek papíru a tužku a napsal:

Mému nejdražšímu Ježíši,

Ptal ses mě, proč nemohu přestat plakat. Je to proto, můj Pane, že se mi rozpadá oblečení, mám v botách díry a prsty mi lezou ven, a to mě trápí, protože je nyní zima a je mi moc chladno.

Včera večer jsem šel za svým šéfem, aby mi pomohl, ale vyhnal mě. Řekl mi, abych požádal svoji rodinu. Můj drahý Bože, už tak dlouho pracuji a nebyl jsem schopen poslat ani jeden piastr mé ubohé matce. Co mám nyní dělat a jak budu moci existovat bez šatů? Když jsem chtěl šaty spravit, znovu se roztrhly.

¹ Lahodný, smetanový řecký moučník

Prosím, odpusť mi, že Tě obtěžuju se svými problémy. Velebím Tě a důvěřuji Ti.

Tvůj věrný služebník
Anastasi

Dal dopis do obálky a napsal adresu: „Našemu Pánu Ježíši Kristu v nebi“. Znovu usnul a vstal za rozbřesku, aby svůj dopis odeslal spolu s pěti dalšími, které měl dát na poštu. Ulice byly ještě prázdné, až na obchodníka vezoucího své zboží a pana Themistoklese, který vlastnil maloobchod naproti nim. Popošel k Nektariovi a zeptal se: „Kampak tak časně, Anastasie?“

„Na poštu ...“

„Tak brzy?“

„V noci jsem neměl čas.“

„Počkej, dej mi, co potřebuješ odeslat a já Ti to pošlu, taky tam jdu ... Copak se třeseš, ty můj chudáčku? Měl bys jít raději zpátky nebo se v těchto ranních mlhách nachladíš, a kdo se o Tebe potom postará?“

„Děkuji, pane, moc si vážím Vaší laskavosti.“

Cestou zpátky domů přemýšlel o tom, že se zachoval trochu dětinsky a ukvapeně, když napsal ten dopis, ale co jiného mohl udělat?

Teprve se mělo ukázat, jak osvěcující byl onen okamžik zoufalství, v němž dopis psal. Na poště si pan Themistokles nemohl pomoci, ale když si všiml zvláštní adresy na jednom z dopisů, vzal si jej a přečetl. A tak se tento zbožný křesťan změnil v anděla lásky. Byl tak pohnut, že poslal Nektariovi poštou krabici s oblečením, botami, spodním prádlem, a dokonce nějaké peníze. Na balíček napsal poznámku znějící: „Od Krista pro Anastase“. Pan Themistokles se osvědčil jako skutečný bratr v Kristu.

Je nemožné popsat štěstí, jež Nektarios cítil. Okamžitě padl na kolena a děkoval z celého srdce Bohu. „Můj nejdražší Pane, děkuji ti z celého srdce i z celé duše. Nikdy jsem nepochyboval, že se nade mnou slituješ.“ Téměř ztratil ponětí o tom, kdo je a kde je, tak ohromující radost a vděčnost cítil. Nicméně jeho štěstí by se bývalo obrátilo v hrůzu nebýt přímluvy jeho přítele. Když jej totiž šéf uviděl v nových šatech, překvapilo ho to a pojal podezření. Spolehl se na svůj základní instinkt, popadl Nektaria za límec a začal ho bít a kopat, kam se dalo. Začala stříkat krev a byl by Nektaria téměř zabil, tak intenzivní byly jeho rány. Mladý Nektarios se mu nadarmo pokoušel vše vysvětlit. Líbal mu ruku a prosil ho, ať vyslechne jeho příběh: „Prosím, pane, vyslechněte mne, já nejsem zloděj.“

„Tak kdes to našel?“

„Dal mi to Ježíš Kristus, a to je svatá pravda, pane.“

„Jo ták! Tak tady máš, ty lháři,“ řekl a znovu ho udeřil. „Jsi obyčejný zloděj.“

Naštěstí soused, který procházel kolem obchodu, všechen rozruch slyšel, a spěchal Nektariovi pomoci. Jakmile se objevil, Nektariův šéf přestal chlapce mlátit, protože dostal strach, aby to neoznámili na policii. Za takový zločin by se mohl dostat do obávaného tureckého vězení, což byla poslední věc, kterou si tento lakomý a zlý člověk přál.

Nektariovy myšlenky se vrátily do přítomnosti, když na palubě zahlédl malé dítě tmavé pleti, hubené a smutné, jak si něco mumlá nějakou neznámou africkou řečí. Bylo oblečené jen tak napůl do světlého hábitu a zdálo se, že se chvěje zimou nebo strachem, nebo obojím. Nektarios byl zvědavý, jak se samotné dítě ocitlo na palubě; ztratilo se snad své rodině? Dítě se podívalo na Nektaria a něco ho k němu hned přitáhlo. „Goubey“, řekl turecky Nektariovi.

„Moje drahé dítě,“ zašeptal si sám pro sebe soucitně Nektarios. Sáhł do kapsy pro něco, co by mu mohl dát. Našel kousek cukroví a podal mu jej. Chlapec se na něj vděčně podíval a plaše se usmál.

Pomocný stevard, který stál poblíž a sledoval je, popošel k Nektariovi a řekl: „Je z Tanzanie, otče. Jeho matku i otce zabili v Keni, jakýsi kmen, dalších pět sourozenců se ztratilo a on se nějak objevil v Alexandrii. Jedna Angličanka si ho vzala do péče. Je to nějaká stará dáma ... myslím, že její syn je bankéřem.“ Když to vše Nektarios slyšel, v šoku pohlédl na chlapce, impulsivně se sehnul a objal ho.

„Opatrně, otče, ušpiní vás,“ zvolal pomocník stevarda. „Je jako zvířátko a potuluje se všude, kde se mu zlíbí. Právě teď byl hodinu v nákladovém prostoru.“ „To nevádí,“ odpověděl Nektarios měkce, „není třeba se za to na něj zlobit.“ Nektarios vzal chlapce k sobě, posadil si ho na klín, hladil jej a staral se o něj.

„Malé děti,“ povzdechl si. „Mohou být tak nešťastné a osamělé, a přesto jsou tak nevinné a milující.“

Jak pokračovala loď v cestě, ozval se hlas pomocného stevarda, který na chlapce volal. „Pojď dolů, Goubey,“ a chlapec, který začínal plakat, byl drsně dopraven dvěma dalšími pomocníky po schodech dolů.

Nektarios smutně sledoval moře a nemohl se ubránit obdivu nad krásou, která jej obklopovala. „Ó, Pane, tak mnoho lidí je nešťastnějších než já.“ Hypnotizující vliv moře a modré oblohy se nakonec zmocnily jeho myšlenek a znovu ho vrátily do dětství.